

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi verojen ja maksujen perimisen turvaamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Verojen, julkisten maksujen sekä eräiden näihin rinnastettavien rahasaamisten perimisen turvaamiseksi voi ulosotonhaltija määrätyin edellytyksin myöntää takavarikon tai hukkaamiskiellon. Määrätyiltä ajanjaksoilta toistuvasti maksuunpantavien verojen ja maksujen perusteella ei turvaamistoimenpidettä kuitenkaan myönnetä, ellei saamisen määrä ole poikkeuksellisen suuri ja selvitystä esitetä siitä, että maksuvelvollinen on ryhtynyt hukkaamaan omaisuuttaan tai että hän valmistelee hukkaamista. Esityksessä ehdotetaan

helpotettavaksi turvaamistoimenpiteen saamisen edellyksiä veronoikaisussa tai jälkiverotuksessa maksuunpantavien verojen perimiseksi. Milloin verotus toimitetaan veronoikaisuna tai jälkiverotuksena, ulosotonhaltija voisi myöntää takavarikon tai hukkaamiskiellon, jos on erityistä aihetta varoa, että velallinen kätkee tai hävittää omaisuuttaan.

Uudistus on tarkoitus saattaa voimaan heti, kun eduskunta on hyväksynyt ehdotetun lain.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Verojen ja maksujen perimisen turvaamisesta annetun lain (395/73, verotakavarikkolaki) tarkoituksena on verojen, julkisten maksujen sekä eräiden näihin rinnastettavien rahasaamisten perinnän turvaaminen. Erityisesti tämä koskee myöhemmin maksuunpantavia veroja ja maksuja.

Lain 1 §:n 1 momentin mukaan veron, julkisen maksun ja muun sellaisen julkisoikeudellisen tai siihen rinnastettavan rahasaamisen, joka saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä, perimisen turvaamiseksi voi ulosotonhaltija hakea hakemuksesta myöntää takavarikon tai hukkaamiskiellon. Pykälän 2 momentin mukaan edellä tarkoitettu turvaamistoimenpide voidaan myöntää, jos saaminen on sekä perusteiltaan että määrältään tehty todennäköiseksi ja jos on erityistä aihetta varoa, että velallinen kätkee tai hävittää omaisuuttaan. Pykälän 3 momentin mukaan määrätyiltä ajanjaksoilta toistuvasti maksuunpantavien verojen ja maksujen perusteella ei

turvaamistoimenpidettä myönnetä, ellei saamisen määrä ole poikkeuksellisen suuri ja selvitystä esitetä siitä, että maksuvelvollinen on ryhtynyt hukkaamaan omaisuuttaan tai että hän valmistelee hukkaamista.

Hallituksen esityksessä laiksi verojen ja maksujen perimisen turvaamisesta (hall.es. n:o 24/72) edellytettiin 1 §:n 3 momentin säännöksen koskevan mainittuja veroja ja maksuja myös silloin, kun verotus toimitetaan veronoikaisuna tai jälkiverotuksena.

Aikaisemmassa käytännössä ulosotonhaltija jälkiverotustapauksissa yleensä myönsi turvaamistoimenpiteen, kun jälkiverotettava määrä oli huomattavan suuri ja hakija ilmoitti olevan aihetta varoa, että velallinen kätkee tai hävittää omaisuuttaan. Näissä tapauksissa ei siis käytännössä pidetty tiukasti kiinni pykälän 3 momentin edellytyksistä. Turvaamistoimenpiteen myöntämiskäytäntöön vaikutti ilmeisesti se, että kysymyksessä on yleensä ollut salattu tulo ja sen perusteella maksuunpantavan veron määrä on ollut

huomattavan suuri. Oikeuskäytännössä on sittemmin asetettu sille kannalle, ettei jälkiverotuksen maksuunpantavien verojen perimisen turvaamiseksi ole katsottu voitavan myöntää myymis- ja hukkaamiskieltoa, jollei hakija ole esittänyt selvitystä siitä, että verovelvollinen on ryhtynyt hukkaamaan omaisuuttaan tai että hän valmistelee hukkaamista. Käytännön muotoutumiseen lienee vaikuttanut korkeimman oikeuden vuonna 1979 tekemä ratkaisu.

2. Muutoksen syyt

Verotakavarikkolain turvaamistoimenpiteiden käyttötarve on suurin jälkiverotuksessa maksuunpantavien verojen perinnän turvaamiseksi. Jälkiverotusmenettely ja sitä edeltävä verotarkastus vaativat usein niin runsaasti aikaa, että maksuvelvollisuuttaan välttelevä verovelvollinen niin halutessaan ehtii ennen jälkiverojen maksuunpanoa siirtää omaisuutensa perimistöimien ulottumattomiin, jollei turvaamistoimenpidettä saada voimaan riittävän ajoissa. Tämä on mahdollista muun muassa siitä syystä, että verovelvolliselle annetaan jo ennen tarkastuksen päättymistä tilaisuus perehtyä tarkastusselostukseen ja siinä esille tuotuihin havaintoihin.

Omaisuuksien hukkaamistapauksissa ei jälkiverojen perimisyritys tuota tulosta myöskään konkurssissa, koska konkurssisäännön mukaiset takaisaantimääräajat ovat yleensä jo ehtineet umpeutua.

Jos hakijaa vaaditaan esittämään näyttöä siitä, että maksuvelvollinen on ryhtynyt hukkaamaan omaisuuttaan tai että hän valmistelee hukkaamista, jää perimisen turvaaminen useimmiten saavuttamatta, koska veroviranomaisilla ei käytännössä yleensä ole mahdollisuuksia tarvittavan näytön hankkimiseen niin nopeasti, että turvaamistoimenpide saataisiin voimaan riittävän ajoissa.

Nykyisen lainsäädännön ja käytännön arvioidaan pelkästään Uudenmaan läänissä vaarantuneen perimisen useassa kymmenessä tapauksessa

vuosittain. Kysymys on useista miljoonista markoista.

3. Ehdotettu muutos

Ehdotuksen mukaan veronokaisussa tai jälkiverotuksessa maksuunpantavien verojen perimisen turvaamiseksi ulosotonhaltija voi hakemuksesta myöntää takavarikon tai hukkaamiskiellon, jos saaminen on sekä perusteiltaan että määrältään tehty todennäköiseksi ja on erityistä aihetta varoa, että velallinen kätkee tai hävittää omaisuuttaan. Näin ollen veronokaisussa tai jälkiverotuksessa maksuunpantavien verojen osalta sovellettaisiin verotakavarikkolain 1 §:n 2 momenttia. Veronokaisulla on tässä yhteydessä vähäisempi merkitys kuin jälkiverotuksella. Säännönmukaisessa verotuksessa sovellettaisiin edelleen pykälän 3 momenttia.

Ulosottolain 7 luvun 1 §:n mukaisen takavarikon myöntämisen edellytyksenä on muun muassa, että ulosotonhaltija harkitsee olevan vaaran tarjolla, että vastapuoli kätkee tai hävittää omaisuutta. Veronokaisu- ja jälkiverotapauksissa ehdotuksen mukaan siis edellytettäisiin, että on erityistä aihetta varoa, että velallinen kätkee tai hävittää omaisuuttaan. Turvaamistoimenpiteen myöntämisen edellytykset olisivat siis näissä tapauksissa edelleen tiukemmat kuin ulosottolain mukaisen takavarikon saamisessa.

4. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole organisatorisia vaikutuksia.

Esityksen toteuttaminen parantaisi erityisesti jälkiverotuksessa maksuunpantavien verojen perimismahdollisuutta. On vaikea arvioida markkamääräisesti, missä määrin veronsaajille on aiheutunut menetyksiä nykyisten turvaamistoimenpiteiden myöntämisedellytysten johdosta. Joka tapauksessa voidaan arvioida perimisen vaarantuneen useiden miljoonien markkojen osalta vuosittain.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotus

Verotakavarikkolain 1 §:n 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan ve-

ronokaisussa tai jälkiverotuksessa maksuunpantavaan veroon sovelletaan kyseisen pykälän 2 momenttia. Siten veronokaisu- ja jälkiverotapauksissa turvaamistoimenpide voitaisiin myöntää, jos

saaminen on sekä perusteiltaan että määrältään tehty todennäköiseksi ja on erityistä aihetta varoa, että velallinen kätkee tai hävittää omaisuuttaan.

Säännönmukaisessa verotuksessa maksuunpantavien verojen ja maksujen perimisen turvaamiseksi voidaan edelleen myöntää takavarikko tai hukkaamiskielto ainoastaan 3 momentin nojalla.

Myös verotakavarikkoihin sovelletaan velallisen suojaksi tarkoitettua ulosottolain 7 luvun 20 §:ää (389/73), jonka mukaan velkojan, joka on tarpeettomasti pyytänyt takavarikkoa tai kieltoa taikka muuta virka-apua, on korvattava velallisle sen täytäntöönpanosta aiheutunut vahinko ja asiassa aiheutuneet kulut. Korkeimman oikeuden

vuonna 1979 tekemässä ratkaisussa säännöstä on tulkittu siten, että aiheettoman turvaamistoimenpiteen hakeneen velkojan on katsottu tuottamuksesta riippumatta olevan vastuussa tuosta toimenpiteestä aiheutuneesta vahingosta. Korvausvelvollisuuden on katsottu koskevan välittömän vahingon lisäksi myös välillistä vahinkoa.

2. Voimaantulo

Uudistus on tarkoitus saattaa voimaan heti eduskunnan hyväksytyä ehdotetun lain.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

verojen ja maksujen perimisen turvaamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan verojen ja maksujen perimisen turvaamisesta 18 päivänä toukokuuta 1973 annetun lain (395/73) 1 §:n 3 momentti näin kuuluvaksi:

1 §

Määrätyiltä ajanjaksoilta toistuvasti maksuunpantavien verojen ja maksujen perusteella ei turvaamistoimenpidettä myönnetä, ellei saamisen määrä ole poikkeuksellisen suuri ja selvitystä esitetä siitä, että maksuvelvollinen on ryhtynyt

hukkaamaan omaisuuttaan tai että hän valmistee hukkaamista. Veronoikaisussa tai jälkiverotuksessa maksuunpantavaan veroon sovelletaan kuitenkin 2 momenttia.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 1983

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Kaarina Suonio*

Laki

verojen ja maksujen perimisen turvaamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan verojen ja maksujen perimisen turvaamisesta 18 päivänä toukokuuta 1973 annetun lain (395/73) 1 §:n 3 momentti näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Veron, julkisen maksun ja muun sellaisen tai siihen rinnastettavan rahasaamisen, joka saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä, perimisen turvaamiseksi voi ulosotonhaltija hakemuksesta myöntää takavarikon tai hukkaamiskiellon.

Turvaamistoimenpide, jota 1 momentissa tarkoitetaan, voidaan myöntää, jos saaminen on sekä perusteiltaan että määrältään tehty todennäköiseksi ja jos erityistä aihetta on varoa, että velallinen kätkee tai hävittää omaisuuttaan.

Määrätyiltä ajanjaksoilta toistuvasti maksuunpantavien verojen ja maksujen perusteella ei turvaamistoimenpidettä myönnetä, ellei saamisen määrä ole poikkeuksellisen suuri ja selvitystä esitetä siitä, että maksuvelvollinen on ryhtynyt hukkaamaan omaisuuttaan tai että hän valmistee hukkaamista.

Määrätyiltä ajanjaksoilta toistuvasti maksuunpantavien verojen ja maksujen perusteella ei turvaamistoimenpidettä myönnetä, ellei saamisen määrä ole poikkeuksellisen suuri ja selvitystä esitetä siitä, että maksuvelvollinen on ryhtynyt hukkaamaan omaisuuttaan tai että hän valmistee hukkaamista. *Veronoikaisussa tai jälkiverotuksessa maksuunpantavaan veroon sovelletaan kuitenkin 2 momenttia.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .*
